

Nová expozice v Národním památníku hrdinů heydrichiády otevřena i za účasti ministryně obrany

17.6.2022 - | Ministerstvo obrany ČR

Nová podoba expozice má své jádro v dramatickém příběhu z jara 1942, který vyvrcholil atentátem na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha dne 27. května 1942 a posledním bojem sedmi československých parašutistů v chrámu sv. Cyrila a Metoděje dne 18. června 1942.

Prvními hosty nové expozice, které v Národním památníku hrdinů heydrichiády přivítal ředitel Vojenského historického ústavu Praha brigádní generál Aleš Knížek, byli ministryně obrany Jana Černochová a ministr kultury Martin Baxa. Dále byli přítomni ředitel Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost – nově jmenovaný náčelník Generálního štábu Armády České republiky Karel Řehka, zástupce náčelníka Generálního štábu Armády České republiky generálporučík Miroslav Hlaváč, ředitel Národního muzea Michal Lukeš a další hosté.

Ministryně obrany Jana Černochová při otevření expozice mimo jiné zmínila: „Chtěla bych poděkovat všem kolegům z resortu Ministerstva obrany, stejně tak i ministerstvu kultury, že jsme připravili mnoho akcí a důstojně si připomenuli 80. výročí Operace Anthropoid. Jsem ráda, že můžeme i touto expozicí zanechat současníkům a především budoucí generaci odkaz, že Česká republika měla ve svých řadách hrdiny, kteří byli připraveni nasadit vlastní život za svobodu. A to je věc, která je dnes aktuálnější víc než kdy jindy.“

Ředitel Vojenského historického ústavu Praha, brigádní generál Aleš Knížek, seznámil účastníky se základním konceptem, z něhož nová expozice v Národním památníku hrdinů heydrichiády vychází: „Jsem velice rád, že se nám podařilo tento nevelký prostor rozšířit natolik, abychom mohli vyprávět celý příběh atentátu a vyzdvihnout hrdinství československých vojáků, kteří akci provedli. Zájem o toto místo je skutečně velký, a to nejen z řad občanů naší republiky, žáků a studentů škol, ale také ze zahraničí. Jedná se o relativně velké skupiny návštěvníků, cílem tedy bylo nabídnout jim volnější plochu a podat také příběh atentátu moderními prostředky.“

Generál Knížek rovněž zmínil klíčový prvek expozice: „První, co návštěvník v nové expozici uvidí, jsou siluety československých parašutistů. Jedná se o z kovu vyřezané siluety sedmi parašutistů, kteří se v roce 1942 ukrývali po atentátu na Reinharda Heydricha právě zde, v chrámu sv. Cyrila a Metoděje.“ Siluety jsou vyřezány v životní velikosti, návštěvník tedy může porovnat výšku postav těchto vojáků se svojí vlastní. Na pravé straně jsou siluety Jana Kubiše, Adolfa Opálky a Josefa Bublíka, kteří bojovali v horní části kostela, vlevo jsou pak čtyři muži, kteří odolávali nacistické přesile v kryptě kostela: Josef Gabčík, Jaroslav Švarc, Jan Hrubý a Josef Valčík. Autory expozice jsou historici VHÚ plk. Michal Burian a Zdeněk Špitálník za spolupráce Petra Bjačka.

Ředitel Odboru muzeí VHÚ a spoluautor výstavy, plukovník Michal Burian, poté poděkoval všem pracovníkům Vojenského historického ústavu Praha, kteří se podíleli na vytvoření nové podoby expozice. „Rád bych zde zmínil i Silvíi Bednařikovou a Jiřího Javůrka, kteří jsou tvůrci architektonického konceptu expozice a zcela naplnili naši představu o tom, že jejím prostřednictvím vzdáme hold jak samotným parašutistům, jak jejich spolupracovníkům z řad domácího odboje.“

V brzkých ranních hodinách 18. června započala velká akce proti parašutistům v kostele svatých Cyrila a Metoděje. Po vstupu do kostela byli útočníci zasypáni palbou obránců z chrámového kůru. Po téměř dvouhodinovém nerovném boji byli nakonec nalezeni Josef Bublík a Adolf Opálka, kteří se po vystřílení munice pokusili spáchat sebevraždu zastřelením a Jan Kubiš těžce zraněný střepinami granátů. Bublík a Kubiš, kteří ještě jeví známky života, byli okamžitě převezeni do nedalekého lazaretu SS v Podolí. Oba, těžce zranění a v bezvědomí, se již k životu neprobrali a jejich těla byla později převezena zpět ke kostelu kvůli identifikaci.

Po zjištění, že se v kostele musí nacházet více osob, se pozornost útočníků soustředila na chrámovou pohřební kryptu. Obléhatelé tam nejprve házeli slzotvorné a ruční granáty malým okénkem z ulice, k němuž byl také přistaven silný reflektor. Obránci vyhazovali oknem zápalné lahve s lihem, kterými se jim záhy podařilo reflektor zničit.

Dalším pokusem, jak přimět parašutisty, aby se vzdali, byla snaha zaplavit kryptu vodou. Zde sehráli tragickou úlohu pražští hasiči, kteří se do tohoto úkolu zapojili. Z kostela se po čase podařilo prorazit i druhý otvor do krypty. Odsud vedené útoky se však obráncům dařilo odrážet. Vzhledem k zoufalé situaci a nedostatku munice zbylí čtyři parašutisté – Josef Gabčík, Josef Valčík, Jaroslav Švarc a Jan Hrubý – ukončili své životy ranou ze svých pistolí.

<https://mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/nova-expozice-v-narodnim-pamatniku-hrdinu-hedyrchiady-otevorena-i-za-ucasti-ministryne-obrany-236634>